

Titu Maiorescu, spectator

Foarte amatoare de teatru a fost Livia, fiica lui Maiorescu. După ce au asistat la un spectacol (în seara de 21 februarie/5 martie 1898) cu *Fedora* de Victorien Sardou, rolul principal fiind interpretat de actrița italiană Tina di Lorenzo, în turneu la București, Livia a vorbit tatălui ei, în timpul cinei, despre *Hannele*, piesa lui Gerhardt Hauptmann. (E vorba de *Hanneles Himmel-fahrt*, studiu patologic asupra unui caz de halucinație, pricinuit de o excesivă suferință). În seara aceea Maiorescu a consemnat în Jurnal: „În asemenea momente inteligența artistică a Liviei o transfigurează și o face interesantă și o apropie fizicește de frumos, cel puțin la față”. (În realitate, Livia nu era frumoasă, și tatăl, lucid, își dădea seama de aceasta).

Întâlnirea cu George Enescu (la 23 februarie/7 martie 1898), l-a încântat pe Maiorescu: „...pe la 6 ore genialul Enescu (16½ ani). Admirabil violonist, bun pianist, ne-a executat quartetul 8 din Beethoven, o compoziție a lui de când era de 13½ ani (foarte interesantă) și o compoziție simfonică... minunată introducere a doinei — speranță de muzică adevărată pentru viitor”.

Aflat la Viena, Maiorescu notează la 27 august 1898: „Seara de la 7—10 în Burg-theater, *Wintermärchen* de Shakespeare, rău jucat”.

În ziua de 15/23 martie 1899 a fost unul dintre apărătorii fraților Bacalbașa, al căror spectacol cu revista *Pardon* fusese interzis de Direcția Generală a teatrelor, din pricina unor scene care vizau, în special, pe D. A. Sturdza (Piticul) și Eugen Stătescu (Scheletul verde): „...pledând la Curtea de Apel pentru piesa politică-satirică a fraților Bacalbașa, *Pardon*”. (Avocatul Maiorescu a susținut că prin interzicerea revistei s-a violat Constituția, combătut fiind de Petre Grădișteanu, director general al teatrelor, după cum se știe, unul dintre autorii revistei *Cer cuvintul*, reprezentată în 1874 pe scena Teatrului cel Mare (Național). Cu unele tăieturi, revista (mediocră) s-a putut juca. La premieră a asistat și Maiorescu: „1/13 mai 1899. De la 9½ la 12¼ seara, în teatrul băilor Eforiei. 1/3 gol, prețuri prea scumpe (loji 50 și 30 franci) la revista *Pardon*, cu 1/3 prea lungă, rău jucat”.

Un spectacol cu *Strigoi* de Ibsen, interpretat de ansamblul de la Deutsches Theater,

aflat în turneu la Viena, n-a putut fi urmărit până la sfârșit de familia Maiorescu: „28 iunie 1899 Viena. Seara la Raimund-theater... *Gespenster* Ibsen... Mare actor Friedr. Kaissler... bun Max Reinhardt (Engstrand), idem Winterstein (Pastorul). Bine Louise Darmont (văduva Alving)... Excelent ansamblu, dar teribilă dramă, psihologică. Amicuța, la ultima scenă, între mama și fiul care nebunește așa de excitată, încoț a trebuit să părăsim teatrul. Bătăi de inimă, etc. De abia acasă unde găsim bună cină rece cu bere pe gheață, aranjate în salonaș, se liniștește”.

Spectacolele date de marea actriță italiană Eleonora Duse l-au impresionat îndeosebi pe Titu Maiorescu: „29 sept. (1899) văzut pe *minunata* Eleonora Duse în *Dama di Camelia*; mai presus de orice expresie! Îmi stă încă în urechi strigățul ei de copil speriat, de cîteva ori repetat „Armando!” în actul 4... Și înduioșatul Armando în actul 5, cînd moare”.

Mai puțin a fost încântat de spectacolul cu *Antoni* și *Cleopatra* de Shakespeare: „Figura ei (a Eleonorei Duse, n.n.) prea puțin impozantă, ca regină, nu-i sta bine nici îmbrăcămintea egipteană. Încolo admirabilă în scena cu Mesagerul”.

Despre ultima reprezentație a Eleonorei Duse: „9/21 oct... Reaua dramă a lui Gabriele d'Annunzio *Gioconda* cu primele 2 acte pasabile, actul 3 fals și actul 4 stupid. Și la această ultimă reprezentație baignoarele aproape goale. În lojile *gratis* ale Comitetului teatral și ale Ministerului Cultelor bogata d-nă Lăscăruș Catargi, madam Jacques Lahovary cu 2 fete. În rîndul trecut, însuși arhimilionarul ministru preșident G. Gr. Cantacuzino în loja *gratis* a Cultelor...”.

Se știe că Titu Maiorescu, chiar cînd era ministru la Instrucție, de care depindeau teatrele, avea obiceiul să-și plătească intrarea la teatru.

Asistînd, la 28 septembrie 1899, la Teatrul Național, la un spectacol alcătuit din *Năpasta* și *D-ale carnavalului*, Maiorescu notează: „...la actul 2 *Năpasta* (greșos de rău jucat) și *D-ale carnavalului*, bine jucat, excelent Brezeanu”.

Faptul că, în această perioadă, relațiile dintre critic și dramaturg erau serios deteriorate, nu l-a împiedicat pe Maiorescu să asiste la un spectacol cu piese de Caragiale.